

Täysistunto

Keskiviikko 10.6.2026 klo 14.06—18.04

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi suullisen todistelun tallentamista ja vastaanottamista yleisissä tuomioistuimissa koskevan uudistuksen voimaantulosta sekä oikeudenkäymiskaaren ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 99/2026 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 16/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 16/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.39 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Oikeusjärjestelmämme on turvallisen arjen kannalta tärkeää ja siksi ansaitsee huomiomme. Kyse on uudistuksesta, joka liittyy suullisen todistelun tallentamiseen ja sen hyödyntämiseen tuomioistuimissa. Tämä ei ehkä kuulosta suurelta, mutta käytännössä uudistuksella muutetaan sitä, miten oikeudenkäynnit toimivat, ja ennen kaikkea sitä, kuinka nopeasti ja luotettavasti oikeus toteutuu. Kyse on kokonaisturvallisuuden kannalta tärkeästä uudistuksesta, koska sen ytimessä on luottamus siihen, että rikoksista tuomitaan ja oikeutta saa.

Myös lakivaliokunta on käsittelyssään katsonut tämän uudistuksen erittäin tarpeelliseksi.

Arvoisa puhemies! Tällä uudistuksella on hyvin konkreettinen merkitys ihmisten arkeen ja oikeuden toteutumiseen, koska kyse on siitä, miten todistajia kuullaan oikeudessa ja miten heidän kertomuksensa siirtyvät eri oikeusasteisiin. Jatkossa käräjäoikeudessa kuultavat todistajat tallennetaan videolle, ja kun asia etenee hovioikeuteen tai korkeimpaan oikeuteen, todistelu voidaan ottaa vastaan suoraan tältä tallenteelta. Se tarkoittaa, että samaa todistajaa ei tarvitse aina kutsua uudelleen paikan päälle kertomaan asiansa alusta ja uudelleen. Tässä uudistuksessa siis voittavat sekä riippumaton oikeusjärjestelmämme että jokainen todistuksen antaja. Jatkossa myös suulliset todistelut ovat turvassa ja eivät kuormita asianosaisia toistuvalla byrokratialla.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus tekee oikeudenkäynneistä sujuvampia ja selkeämpiä. Kun todistajia ei tarvitse kuulla moneen kertaan eri oikeusasteissa, asian käsittely nopeutuu. Tämä on tärkeää sekä uhrien että syytettyjen että koko oikeusjärjestelmän kannalta. Samalla oikeusturvaa parantaa se, että videotallenne säilyttää todistelun tarkasti sellaisena kuin se on annettu, ilmeinen ja eleinen. Tämä vähentää tulkinnanvaraa ja varmistaa, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

muutoksenhaku perustuu samaan aineistoon kuin alkuperäinen ratkaisu. Siksi tämä on uudistus, joka tuo oikeuden tähän päivään ja osaksi nykyistä digitaalista yhteiskuntaa.

Arvoisa puhemies! Kyse on kuitenkin myös suoraan turvallisuudesta. Turvallinen yhteiskunta ei synny pelkästään poliisin ja rikosten torjunnan kautta vaan myös siitä, että riippumaton oikeus toimii nopeasti, luotettavasti ja uskottavasti. Turvallisuuden näkökulmasta tässä esityksessä on paljon hyvää: rikosasioiden käsittely nopeutuu, uhrien asema paranee, todistajien turvallisuus paranee ja oikeuden luotettavuus paranee, kun väriiden tuomioiden riski pienenee.

Turvallinen yhteiskunta rakentuu siitä, että ihmiset voivat luottaa oikeuteen. Siksi, arvoisa puhemies, on myös tärkeää korostaa, että tämä on hyvä ja tarpeellinen uudistus. Se tekee oikeudenkäynneistä sujuvampia, vahvistaa oikeusturvaa ja parantaa turvallisuudentunnetta yhteiskunnassa. Kyse on lopulta yksinkertaisesti siitä, että oikeuden pitää toimia ja siihen on voitava luottaa. Tämä uudistus vie meitä juuri tähän suuntaan. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Karlsson.

16.44 Anette Karlsson sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys toteuttaa aiemmin hyväksytyin uudistuksen, jossa käräjäoikeudessa vastaanotettu suullinen todistelu tallennetaan kuva- ja äänitallenteelle ja muutoksenhaussa todistelu voidaan ottaa vastaan pääsääntöisesti tältä tallenteelta. Uudistuksen tavoitteet ovat kannattavia: näytön arvioinnin laadun parantaminen, muutoksenhaun sujuvoittaminen sekä asianosaisille ja todistajille aiheutuvan kuormituksen vähentäminen.

Valiokunnan saaman selvityksen perusteella myös uudistuksen edellyttämät tekniset ratkaisut ja koulutus ovat siinä vaiheessa, että voimaantulo lokakuussa on mahdollinen. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että järjestelmät toimivat käytännössä luotettavasti, sillä oikeusturva ei saa jäädä teknisten ratkaisujen varaan.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nousi esiin kysymys, joka on oikeudenhoidon sujuvuuden ja asianosaisten oikeusturvan kannalta tärkeä. Kyse on oikeudenkäyntien kuva- ja äänitallenteiden saatavuudesta oikeudenkäyntiasiamiehille. On vaikea perustella, miksi oikeudenkäyntiasiamiehen, jota sitovat tiukat salassapito- ja ammattieettiset velvoitteet, on edelleen matkustettava tuomioistuimeen tutustuakseen avoimessa oikeudenkäynnissä syntyneeseen kuvatallenteeseen. Tällainen menettely ei vahvista oikeusturvaa vaan lisää tarpeettomasti kustannuksia ja hallinnollista taakkaa sekä vaikeuttaa muutoksenhaun huolellista valmistelua erityisesti laajoissa ja monimutkaisissa oikeudenkäynneissä. Samalla sääntely on epä johdonmukaista, koska pelkkä äänitallenne voidaan tietyin edellytyksin luovuttaa myös tuomioistuimen ulkopuolelle.

Suljetuin ovin käsitellyissä asioissa tai muutoin arkaluontoisissa tilanteissa rajoitukset ovat luonnollisesti perusteltuja. Avoimissa oikeudenkäynneissä lähtökohdan tulisi kuitenkin olla se, että oikeudenkäyntiasiamiehellä on käytössään ne välineet, joita hän tarvitsee päämieheensä oikeuksien tehokkaaseen ja asianmukaiseen valvontaan ja puolustamiseen.

Tulemme tekemään asiassa lausuman, jotta oikeudenkäyntiavustajat ja syyttäjät saisivat myös äänitallenteen käyttöönsä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 99/2026 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.